

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jakub Novotný: Psychiatrická léčebna v Kosmonosích 1918–1949, Praha: FFUK 2018, 74 stran (+ přílohy)

Vzhledem k tomu, že jako vedoucí práce jsem měl možnost své námitky uplatňovat v průběhu její přípravy, v tento okamžik žádné zásadní povahy nevznáším. Jakub Novotný totiž přistoupil k přípravě textu s pečlivostí, pravidelně jej se mnou konzultoval a snažil se má doporučení v rámci možností zapracovávat do finální podoby.

Seznam sekundární literatury je reprezentativní. Soubor pramenů je sice na první pohled relativně omezený, avšak s ohledem na úzce ohraničené téma a existenci příslušné archivní „pozůstalosti“ si autor mohl vystačit s jediným důležitým archivním fondem. Jistou nevýhodou v tomto směru je skutečnost, že zpracovaný je jen zlomek písemných dokumentů a autor nemá příliš přehled o tom, co je obsaženo v ostatních, nezpracovaných částech fondu. Zároveň autor mohl zohlednit archivní zdroje relevantních správních orgánů, jež – jak ostatně i sám přiznává na s. 14 – zohledňuje jen zprostředkovaně skrze sekundární literaturu.

Autorovi bych vytkl poněkud svérázné citování zdrojů. Poprvé by měla být publikace citována co nejdříve a teprve v následných citacích lze zkracovat.

Na bakalářské práci je sympatické, že detailní prosopografický rozbor vybrané léčebny není cílem (ač i ten by v případě bakalářské práce byl patrně akceptovatelný), nýbrž jen prostředkem k demonstraci vývojových tendencí psychiatrie jako oboru během první poloviny dvacátého století a navíc je autor schopen tento vývoj sledovat v rámci obecnějších společenských (modernizačních) procesů. Rovněž z hlediska periodizačního je práce zajímavá, protože svým záběrem postihuje ideologicky značně divergentní politické režimy, které se ve sledovaném období na území českých zemí objevily. Zvláštní pozornost přitom autor věnuje nacistickému panství.

Výzkumné otázky (s 9) považuji za racionálně zvolené a autor na ně svou analýzou v jednotlivých kapitolách poskytuje validní odpovědi.

Bakalářská práce je přehledně a logicky členěna do šesti kapitol, úvodu a závěru. Druhá kapitola pojednává obecně o vývoji zdravotní politiky. Není mi jasné autorovo tvrzení, které převzal v pozn. 22 od Mášové. Zemská samospráva v té době neexistovala (namísto ní byla zemská správní komise) a navíc z hlediska ústavněprávního mi není jasné, jak by mohla územní samospráva nebrat zřetel na zřízení ústředního správního úřadu. Ve třetí kapitole je věnována pozornost institucionalizaci psychiatrie. Zde oceňuji, nakolik autor bere zřetel na společenskou podmíněnost psychiatrie. Ve čtvrté kapitole autor přistupuje k rozboru ústavu v Kosmonosech. Kapitola je uchopena ryze deskriptivně, což v případě chronologického vývoje instituce není na škodu. V páté kapitole je pozornost zaměřena na hospodářství ústavu. Za zvláště zdařilé považuji autorův vhled do struktury financování, tj. nakolik pojišťovny a veřejnoprávní svazky vstupovaly do způsobů úhrad za jednotlivé typy pacientů. Šestá kapitola je věnována zaměstnancům ústavu a jejich struktuře. Autor tenduje ke kvantifikovanému popisu patrně z důvodu, že jiné možnosti mu dostupné prameny neumožnily. Sedmá kapitola

se orientuje na klientelu ústavu. I v tomto případě je analýza zaměřena spíše kvantitativně, protože autor měl sice k dispozici knihy chovanců a přijímací protokoly, nikoli však chorobopisy. Tato kapitola je zároveň nejdůkladnější a osazenstvo ústavu hodnotí z rozličných hledisek, nakolik to prameny umožnily.

Celkově považuji tuto bakalářskou práci za zdařilou a naplňující všechny relevantní požadavky, jež jsou na tento typ absolventských prací na FFUK kladeny. Proto bych komisi doporučoval při obhajobě hodnotit tuto práci známkou výborně.

V Praze, dne 14.6.2018

Doc.PhDr.JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D.